

Kontrola exportu v České republice v roce 2003

Kontrola obchodu s vojenským materiálem
Objem výroby, vývozu a dovozu ručních a lehkých zbraní

Kontrola exportu v České republice v roce 2003

Kontrola obchodu s vojenským materiálem
Objem výroby, vývozu a dovozu ručních a lehkých zbraní

Zpráva o kontrole exportu v České republice v roce 2003 vychází z *Informace o přístupu České republiky k mezinárodním jednáním o problematice vojenského materiálu, o objemu jeho výroby, vývozu a dovozu a o početních stavech ručních zbraní u držitelů průkazů a zbrojních licencí na území České republiky v roce 2003*, která byla schválena vládou České republiky. Úplný text *Informace* je k dispozici na webové stránce Ministerstva zahraničních věcí ČR: **www.mzv.cz/kontrolaexportu**.

Do zprávy o kontrole exportu nebyly zařazeny ty údaje, které se přímo netýkají zahraničního obchodu (údaje o početních stavech ručních zbraní u držitelů průkazů a zbrojních licencí), jsou dostupné z jiných informačních zdrojů (přehled mezinárodních embarg a restriktivních opatření, jenž je průběžně aktualizován na výše zmíněné webové stránce MZV ČR) či jsou příliš specializované (informace o plnění Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech). Text zprávy byl jinak uspořádán a na některých místech doplněn, aby široké veřejnosti usnadnil porozumění všem obsaženým informacím.

Petr Kaiser
editor

Pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR
vydalo ediční oddělení Ústavu mezinárodních vztahů,
Praha 2004

Grafická úprava: Jakub Tayari
Tisk: Petr Dvořák – Tiskárna
© Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004
ISBN: 80-86345-51-3 / Ministerstvo zahraničních věcí ČR
ISBN: 80-86506-40-1 / Ústav mezinárodních vztahů

Úvod

Předkládaná zpráva informuje o tom, jak v roce 2003 v České republice fungovala kontrola obchodu s vojenským materiálem. Dále podává přehled o objemu výroby, vývozu a dovozu ručních a lehkých zbraní. Zpráva se netýká materiálů dvojího užití. Její zveřejnění je konkrétním dokladem závazku české vlády otevřeně informovat nejširší zainteresovanou veřejnost o kontrolní politice v oblasti vývozu zbraní.

Základním východiskem politiky České republiky v oblasti kontroly exportu zbraní je nevydat vývozní licence na dodávky, které by mohly přispět k eskalaci mezinárodních a vnitrostátních konfliktů, mohly by být zneužity pro potlačování lidských práv či by mohly poškodit bezpečnostní zájmy spojenců a přátelených zemí. O zodpovědném přístupu České republiky svědčí, že aktivně participuje na všech důležitých mezinárodních kontrolních režimech a iniciativách, které mají za cíl zamezit nežádoucímu šíření zbraní a technologií.

Tato národní zpráva je doplňkem k příspěvku České republiky do pravidelné společné výroční zprávy zemí Evropské unie, jež byla publikována v těchto dnech. Česká republika se (jako další noví členové EU) dobrovolně rozhodla poskytnout své údaje za období roku 2003 přesto, že v té době ještě nebyla členským státem.

Zpráva též navazuje na národní zprávy o vývozech ručních a lehkých zbraní publikované Ministerstvem zahraničních věcí ČR v posledních letech. Ve srovnání s nimi tato zpráva přináší mnohem rozsáhlejší a podrobnější přehled. Důležitým rozdílem je to, že zahrnuje veškerý vojenský materiál (ve smyslu platné české legislativy). Ministerstvo zahraničních věcí ČR její text zpracovalo na základě údajů poskytnutých Licenční správou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Děkujeme kolegům za poskytnuté podklady a veškerou spolupráci.

V roce 2003 se Česká republika připravovala na vstup do Evropské unie. Přizpůsobovala svůj kontrolní systém vysokým nárokům, které na členské země klade Kodex chování EU při vývozech zbraní. S odstupem času nyní můžeme konstatovat, že tento úkol celkem úspěšně zvládla, i když to byl proces komplikovaný a náročný. Po podpisu Smlouvy o přistoupení se čeští zástupci začali účastnit politických jednání na příslušných fórech v Bruselu (v pozici tzv. aktivních pozorovatelů, tj. s možností vyjadřovat

---

svůj názor, i když zatím bez práva společně rozhodovat, které dostali až po vstupu dne 1. května 2004). Tím získávali mnohem určitější představu o konkrétním fungování kontrolních politik jednotlivých států tehdejší „15“ (či spíše již „25“), v neposlední řadě také díky tomu, že přístupujícím zemím byly zpřístupněny nezbytné informační zdroje (podrobněji viz kapitola 2.1).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR a další zodpovědné státní instituce a orgány jsou odhodlány úroveň otevřenosti nadále zvyšovat. Očekáváme, že příští národní zpráva o kontrole vývozu zbraní bude ještě detailnější, neboť bude obsahovat rozčlenění souhrnných přehledů podle jednotlivých zbraňových kategorií tak, jak jsou dány tzv. společným seznamem vojenského materiálu Evropské unie.

Autoři doufají, že zpráva bude srozumitelná všem zájemcům a že bude užitečným nástrojem probíhající legitimní debaty o konkrétních podobách kontrolní politiky České republiky.

Cyril Svoboda

ministr zahraničních věcí České republiky

Tato zpráva se nerodila lehce. A také asi nebude mít lehký život. Někomu se bude zdát, že neposkytuje dost informací, že je polovičatá, prostě že hora porodila myš. Z druhého konce bude zaznívat hlas, že jsme se příliš otevřeli, že poskytujeme nadstandardně detailní informace, a tím ohrožujeme české výrobce a obchodníky. Třetí skupina možná přijde s názorem, že zpráva je sice rozsahem tak akorát, ale vlastně nepřesná v porovnání s jejich údaji a poznatky. Tyto hlasy k nám doléhaly již v průběhu zpracování, a tak na nich jistě něco musí být.

Na to jakožto autoři a zpracovatelé chceme dopředu odpovědět: Určitě je co zlepšovat pro příští roky. Nicméně jsme přesvědčeni, že úroveň průhlednosti, kterou jsme nastavili, je dobrým kompromisem, který přispěje k ochraně férové hospodářské soutěže. Na druhé straně pak věříme, že zpráva přispěje k pocitu, že se naše země a její představitelé chtějí chovat zodpovědně a pod veřejnou kontrolou. I po roce práce na změně systému zbrojních exportů máme stále pocit, že nafukujeme vzducholod' pumpičkou na kolo. Jde to, ale chce to čas.

Tato zpráva se nerodila lehce a jistě má nedostatky. Je to ale nejlepší zpráva, jakou jsme dokázali připravit. Důležité je, že jsme se vydali na cestu.

Jan Winkler

*náměstek ministra zahraničních věcí
pro bezpečnostní politiku*

OBSAH

ČÁST I

KONTROLA OBCHODU S VOJENSKÝM MATERIÁLEM V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2003

1. LEGISLATIVNÍ RÁMEC ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S VOJENSKÝM MATERIÁLEM V ROCE 2003	11
1.1 Základní definice	11
1.2 Fungování kontrolního režimu v České republice	11
2. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	13
2.1 Evropská unie	13
2.2 Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží dvojího užití	15
2.3 Organizace spojených národů	15
2.4 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě	16
3. PŘEHLED O POČTECH A HODNOTĚ VYDANÝCH LICENCÍ A SKUTEČNÉM VÝVOZU VOJENSKÉHO MATERIÁLU V ROCE 2003	17
Tabulka 1: Základní přehled vývozů podle jednotlivých zemí a osmi skupin vojenského materiálu	18
Grafy 1–3: Počet a hodnota licencí a skutečný vývoz do zemí Evropské unie/NATO	28
Tabulka 2: Přehledy vývozů v některých vybraných kategoriích	29
Tabulka 3: Přehledy dovozů v některých vybraných kategoriích	30

ČÁST II

OBJEM VÝROBY, VÝVOZU A DOVOZU RUČNÍCH A LEHKÝCH ZBRANÍ V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2003

4. LEGISLATIVNÍ RÁMEC	33
4.1 Základní informace	33
4.2 Ověřování zbraní a zařazování zbraní do kategorií	35
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	36
5.1 Organizace spojených národů	36
5.1.1 Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech	36
5.1.2 Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi	37
5.2 Evropská unie	38
5.3 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě	38
6. PŘEHLED O OBJEMU VÝROBY, VÝVOZU A DOVOZU RUČNÍCH A LEHKÝCH ZBRANÍ V ROCE 2003	40
6.1 Přehled o objemu výroby ručních a lehkých zbraní	40
6.2 Přehled o vývozu a dovozu ručních a lehkých zbraní	40
PŘÍLOHY	43
Tabulka 4 / graf 4: Trend vývozu vojenského materiálu v posledních letech	43
Tabulka 5 / graf 5: Trend dovozu vojenského materiálu v posledních letech	44

ČÁST I

**KONTROLA OBCHODU
S VOJENSKÝM MATERIÁLEM
V ČESKÉ REPUBLICE
V ROCE 2003**

---

1. LEGISLATIVNÍ RÁMEC ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S VOJENSKÝM MATERIÁLEM V ROCE 2003

1.1 Základní definice

Zahraníční obchod s vojenským materiálem je v České republice regulován zákonem č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. K provedení některých ustanovení tohoto zákona byla vydána vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu ČR č. 89/1994 Sb.

Pojem „vojenský materiál“ (dále jen VOM) pro účel tohoto zákona zahrnuje různé výrobky včetně programového vybavení, technologií a služeb souvisejících se zabezpečením obrany a bezpečnosti.¹⁾ Pojem „zahraniční obchod“ (§ 2 zákona) ve vztahu k VOM zahrnuje nejen „dovoz“, „vývoz“ a „nakládání v zahraničí“, včetně plnění závazků a přijímání plnění od zahraničních osob, ale i celou oblast předmluvních vztahů, včetně přenosu souvisejících informací a reklamy.²⁾

1.2 Fungování kontrolního režimu v České republice

Ústředním orgánem státní správy zodpovědným za činnost kontrolního režimu zahraničního obchodu s VOM je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, které v souladu s tzv. kompetenčním zákonem zřídilo i pro tento účel Licenční správu (LS).

---

¹⁾ VOM jsou výrobky, jejich součásti a náhradní díly, které jsou vzhledem ke svým charakteristickým technicko-konstrukčním vlastnostem posuzovány jako zkonstruované především pro použití v ozbrojených silách, ozbrojených bezpečnostních sborech a službách, nebo jsou hromadně v těchto složkách užívány k zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu. Dále jsou to stroje, zařízení a investiční celky vyrobené, upravené, vybavené nebo zkonstruované pro vojenské použití, zejména pro vývoj, výrobu, kontrolu a zkoušení dalších výrobků, jejich součástí a náhradních dílů. VOM jsou též služby poskytované v souvislosti s vojenským materiálem, zejména provádění oprav, úprav, jakož i poskytování technických nebo obchodních informací, vysílání a přijímání odborníků za účelem výzkumu, vývoje, konstrukce, výroby, úprav, oprav, údržby, použití a ovládání vojenského materiálu, a to ve vztahu k jednotlivým položkám seznamu VOM.

²⁾ Zahraničním obchodem s VOM je jeho vývoz z území České republiky, jeho dovoz na toto území, nakládání s VOM v zahraničí osobami oprávněnými podle zákona, plnění závazků vůči zahraničním osobám a přijímání plnění od zahraničních osob, jejichž předmětem je VOM, osobami oprávněnými podle zákona. Dále je to písemný projev vůle směřující k uzavření smluv, týkajících se zahraničního obchodu s VOM, a s tím související přenos informací a reklama. Obchodem je i bezplatné poskytnutí nebo přijetí vzorků, bezplatně prováděné služby, zprostředkovatelská činnost, týká-li se VOM apod. Zprostředkovatelské činnosti v oblasti zahraničního obchodu s VOM nestojí mimo zákonnou úpravu a jako každá jiná aktivita v tomto rámci podléhají dvoustupňovému povolovacímu řízení, přičemž nedodržení souvisejících předpisů, zejména citovaného zákona, je postižitelné.

Český kontrolní režim je dvoustupňový. Pro uskutečnění obchodního případu je třeba, aby český subjekt byl držitelem povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem, na jehož základě teprve může provádět marketing a vstupovat v jednání se zahraničními partnery a žádat Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR o udělení licence na realizaci konkrétního obchodního případu.

Provádět zahraniční obchod s vojenským materiálem může pouze držitel povolení, vydaného LS nejdéle na dobu pěti let. Povolení není vydáváno automaticky, ani na něj není právní nárok. Žadatel musí splnit všechny zákonem stanovené podmínky, týkající se mj. původu základního jmění, personálního složení statutárního orgánu (na jehož členy se vztahují další podmínky), odborného a finančního zabezpečení požadovaného rozsahu obchodování apod. V rámci správního řízení LS vyžaduje stanoviska Ministerstva zahraničních věcí ČR, které posuzuje zahraničněpolitické aspekty, Ministerstva obrany ČR z hlediska obranyschopnosti a Ministerstva vnitra ČR z hlediska problematiky vnitřní bezpečnosti.

Po uzavření smlouvy se zahraničním partnerem požádá držitel povolení LS o udělení licence, která mu – v případě kladného vyřízení žádosti – umožní obchodní případ realizovat. Každý případ je posuzován samostatně, přičemž důraz se klade na věrohodnost zahraničního smluvního partnera zejména ve vztahu k deklarovanému užití zboží. Významným prvkem je neopominutelné vyjádření Ministerstva zahraničních věcí ČR z hlediska možných zahraničněpolitických dopadů jeho realizace. Ve stanovených případech, jedná-li se o tzv. významný vojenský materiál, je jedním z podkladů žádosti i stanovisko zpracované Ministerstvem obrany ČR z hlediska obranyschopnosti České republiky.

Z článku č. 296 Amsterodamské smlouvy je zřejmé, že úprava vztahů týkajících se nakládání s vojenským materiálem je věcí každého člana Evropské unie. Česká republika bude v zájmu ochrany bezpečnosti svých občanů, jakož i bezpečnosti širě pojaté, pokračovat v kontrole zahraničního obchodu s vojenským materiálem jako dosud. Zahraniční obchod s vojenským materiálem budou moci i nadále provádět pouze oprávněné subjekty, a to způsobem, který stanoví zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti kontroly vývozu vojenského materiálu, včetně ručních a lehkých zbraní (RLZ), bylo v minulém období konstatováno, že zvýšení účinnosti zákona č. 38/1994 Sb. je možno dosáhnout důkladnějším zkoumáním bezúhonnosti a důvěryhodnosti statutárních a dalších orgánů. Některé dílčí kroky v tomto směru jsou zahrnuty do Národního akčního plánu boje proti terorismu, který schválila vláda usnesením č. 385 z 10. dubna 2002.

---

2. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

2.1 Evropská unie

Na začátku 90. let přijaly státy Evropské unie soubor 8 kritérií, která mají být uplatněna při schvalování vývozu zbraní. Tato kritéria formálně přijala Evropská rada v Lucemburku (1991) a byla dále doplněna na zasedání v Lisabonu (1992). V roce 1998 byla rozpracována do podoby politicky závazného dokumentu: *Kodexu chování EU v oblasti vývozu zbraní*. Motivací přijetí Kodexu byla snaha dále rozšířit a prohloubit dříve stanovené společné minimální standardy EU v této oblasti.

Rozhodnutí o vydání nebo o zamítnutí licence pro vývoz konkrétní zbraňové do-
dávky je plně v pravomoci každého členského státu Evropské unie. Jeho odpovědné or-
gány jsou však zavázány, aby při svém rozhodování dodržovaly výše uvedená společ-
ná kritéria. V praxi to znamená, že při schvalování dané žádosti tyto orgány posuzují,
zda není s některým z nich v rozporu. Pokud dospějí k názoru, že tento případ nastal,
odepřou s vydáním licence souhlas. Tato politická kritéria jsou formulována tak, aby
se zabránilo:

- a) zneužití exportů k jiným než deklarovaným účelům (pro potlačování lidských práv ap.),
- b) nekontrolovanému a nelegálnímu šíření zbraní,
- c) porušování míru a stability.³⁾

Kodex chování EU při vývozech zbraní však není pouze souborem těchto kritérií,
obsahuje též operativní ustanovení, která mj. stanoví základní rámec pro výměnu in-
formací a konzultace o tzv. zamítnutých transakcích (*denials*). Právě tato operativní
ustanovení jsou základem vysoké úrovně transparence kontrolních politik jak mezi
vládami, tak vůči zainteresované veřejnosti. Operativní ustanovení 3 zavazuje každý
členský stát, aby konzultoval vydání souhlasu s vývozní licencí ve všech případech,
kdy byl během posledních tří let odepřen souhlas jiným členským státem za předpo-
kladu, že se jedná o „v zásadě identickou transakci“. Operativní ustanovení 8 je zá-
kladem současné praxe vydávání veřejných výročních zpráv o vývozech zbraní ze ze-
mí Evropské unie, a to jak společných, tak národních. Česká republika patří mezi ty
nové členské země, které se rozhodly přispět do letošní výroční zprávy Evropské unie

---

³⁾ Plné znění Kodexu chování EU při vývozu zbraní, v českém jazyce, je k dispozici na webové stránce Minister-
stva zahraničních věcí ČR: www.mzv.cz/kontrolaexportu.

(přestože se týká roku 2003, tj. období, kdy Česká republika ještě nebyla členským státem).

Ve snaze zajistit co možná nejefektivnější fungování Kodexu chování EU zvažují členské státy průběžně možnosti jeho posílení. Děje se tak v rámci Pracovní skupiny Rady EU pro vývoz konvenčních zbraní (COARM). V roce 2003 se pozornost členských zemí zaměřila především na následující témata: harmonizace národních výročních zpráv, standardizace certifikátů konečného užití zbraňových vývozů (ve smyslu požadavků na minimální údaje, které mají být obsaženy), *brokering* (viz dále), zkvalitnění výměny notifikací o zamítnutých žádostech.⁴⁾

Významným krokem v dalším prohlubování efektivnosti kontroly vývozů zbraní v zemích EU bylo přijetí společného postoje k *brokeringu* dne 23. června 2003. Tento společný postoj ukládá členským státům přijmout opatření ke kontrole zprostředkovatelství, které se uskutečňuje na jejich území, a dává na zvážení přistoupit ke kontrole exteritoriálních aktivit vykonávaných zprostředkovateli, kteří jsou v dané zemi přihlášení k trvalému pobytu nebo registrováni. Členské státy jsou povinny zavést jasný právní rámec pro zákonné zprostředkovatelství, vystavovat licence nebo písemná povolení v souladu s Kodexem chování EU při vývozu zbraní, stanovit trestní sankce, uchovávat po dobu deseti let záznamy všech zprostředkovatelů, jimž byla licence udělena, a konečně vyměňovat si informace.

V listopadu roku 2003 byl dále schválen nový Společný vojenský seznam (*Common Military List of the EU*), který zohledňuje aktualizovanou verzi seznamu Wassenaarského ujednání. COARM v tomto měsíci dále odsouhlasila tzv. Uživatelskou příručku (*User's Guide*) naplňování Kodexu chování, která definuje standardní postupy při notifikaci zamítnutých transakcí. Uživatelská příručka má sloužit především příslušným kontrolním orgánům v členských zemích.⁵⁾ Evropská unie v roce 2003 nadále věnovala velkou pozornost problematice ručních a lehkých zbraní (podrobnější informace o problematice ručních a lehkých zbraní podává část II této zprávy).⁶⁾

Podpisem Smlouvy o přistoupení k Evropské unii získala Česká republika status aktivního pozorovatele. Čeští zástupci se od května 2003 mohli účastnit jednání pracovní skupiny COARM (do doby vstupu bez práva rozhodovat, avšak s právem účastnit se diskusí).

---

⁴⁾ V Bruselu se diskutovalo také o převedení Kodexu do formy právního dokumentu, o možnosti stanovit směrnice a indikátory pro aplikaci kritéria č. 8 (posouzení vývozu z hlediska ekonomické a technické způsobilosti příjemce). Podrobnější informace o jednáních COARM v roce 2003 jsou obsaženy v 5. výroční zprávě, která byla publikována v Úředním věstníku EU (C320), jehož elektronická verze je přístupná na webové stránce Evropské unie (europa.eu.int).

⁵⁾ Rada EU dále v prosinci 2003 přijala Směrnici o naplňování a hodnocení restriktivních opatření v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU s cílem standardizovat aplikaci restriktivních opatření, včetně zbrojních embarg.

⁶⁾ Společné opatření EU 2002/589/CFSP o boji proti destabilizujícímu hromadění a šíření ručních a lehkých zbraní (*EU Joint Action 2002/589/CFSP on Combating the Destabilising Accumulation and Spread of Small Arms and Light Weapons*). Obecnější problematikou nešíření zbraní se zabývá Program EU pro prevenci nezákonného obchodu s konvenčními zbraněmi a boj proti němu (*EU Programme for Preventing and Combating Illicit Trafficking in Conventional Arms*).

Ve dnech 27.–28. května 2003 se v Praze konala 4. neformální schůzka expertů členských a kandidátských zemí Evropské unie ke kontrole vývozu konvenčních zbraní. Tato schůzka byla pro přístupující země významná tím, že byla příležitostí seznámit se s praktickým fungováním Kodexu.

2.2 Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží dvojího užití

Wassenaarské ujednání (dále jen WA)⁷⁾ je významným uskupením 33 zemí,⁸⁾ jehož cílem je zamezit destabilizujícímu šíření konvenčních zbraní a technologií dvojího užití. Podstatou činnosti WA je všeobecná výměna informací o:

- globálním bezpečnostním vývoji,
- regionálním vývoji bezpečnostní situace v krizových oblastech,
- globálních trendech obchodu s konvenčními zbraněmi a se zbožím a technologiemi dvojího užití,
- vývozech sledovaných kategorií konvenčních zbraní,
- zamítnutých vývozních licencích.

Česká republika je producentem konvenčních zbraní i některých položek dvojího použití v průmyslové oblasti. Má vybudován národní kontrolní režim. Všechny závazky vůči WA plní. V roce 2003 se soustředila na vztahy WA s nečleny a rozšíření členské základny. V souladu s pozicí Evropské unie je pro vstup všech jejích členských zemí do WA. Ve skupině jaderných dodavatelů prosazovala posílení spolupráce WA s dalšími kontrolními režimy k zamezení duplicit a lepší koordinaci globálního úsilí v nešíření zbraní.

Zasedání pléna WA v prosinci 2003 přijalo ministerské prohlášení, v němž se zdůrazňuje význam prohlubující se spolupráce účastnických zemí v oblasti kontroly vývozu konvenčních zbraní a technologií dvojího užití pro světovou bezpečnost, zejména s ohledem na hrozbu terorismu. Účastnické země se rozhodly zpřísnit kontrolu exportů přenosných protiletadlových systémů, jejichž zneužití ohrožuje i životy civilistů, a posílit průhlednost transferů ručních a lehkých zbraní.

2.3 Organizace spojených národů

Hlavní aktivity Organizace spojených národů v roce 2003 v oblasti kontroly exportu a nešíření se týkaly především ručních a lehkých zbraní. Na prvním místě jde o na-

---

⁷⁾ *The Wassenaar Arrangement on Export Control for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies*, viz www.wassenaar.org.

⁸⁾ Země OECD (kromě Mexika a Islandu) a dále Rusko, Ukrajina, Rumunsko, Bulharsko a Argentina.

---

plňování *Akčního programu k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech a Protokolu proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi*. Problematice RLZ je věnována část II této zprávy.

OSN rovněž publikovala svůj každoroční *Registr konvenčních zbraní*; standardizovaný přehled o zbrojních transferech.

2.4 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Také Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě se v oblasti kontroly zbrojení zaměřuje zejména na RLZ (viz část II této zprávy).

OSN rovněž publikovala svůj každoroční *Registr konvenčních zbraní*; standardizovaný přehled o zbrojních transferech.

---

3. PŘEHLED O POČTECH A HODNOTĚ VYDANÝCH LICENCÍ A SKUTEČNÉM VÝVOZU VOJENSKÉHO MATERIÁLU V ROCE 2003

Následující tabulky a grafy mají poskytnout podrobnější přehled o vývozech vojenského materiálu.

Základní informaci obsahuje Tabulka 1, která je zpracována podle metodiky, z níž vychází každoroční společná výroční zpráva EU (viz 2.1). Tabulka obsahuje informace o vývozu vojenského materiálu rozčleněné podle země konečného užití dodávky a dále podle základních 8 skupin vojenského materiálu, podle kterých byly evidovány v databázi LS.⁹⁾ Jednotlivé položky tabulky jsou ještě dále rozlišeny následujícím způsobem:

a = počet udělených licencí,

b = hodnota udělených licencí,

c = hodnota skutečného vývozu,

d = počet zamítnutých žádostí (*denialů*),

e = čísla kritérií Kodexu chování EU, na jejichž základě byla licence zamítnuta.

Tabulka 1 dále poskytuje souhrnné údaje pro jednotlivé regiony (ve smyslu metodiky předešlých unijních zpráv) a dále údaje celkové. Hodnoty licencí a vývozu jsou uvedeny v tisících EUR.

Připojené Grafy (1, 2, 3) podávají názornější přehled o některých základních údajích obsažených v Tabulce 1 – o podílu exportů do zemí Evropské unie a NATO (jsou uvedeny v tisících EUR). Pro správnou interpretaci grafů je nutné mít na paměti, že jde o státy, které byly členy obou organizací v roce 2003.

Tabulky 2 a 3 nabízejí podrobnější informace o vývozech a dovozech ve vybraných kategoriích vojenského materiálu. Kromě popisu konkrétní dodávky je uvedena země konečného užití nebo vyvážející země a počet kusů.

---

⁹⁾ Jde o následující kategorie:

A: zbraně a jejich speciálně konstruované součásti, t.j. ruční a lehké zbraně, dělostřelecká technika

B: střelivo, raketová technika a speciálně konstruované součásti

C: tanky, obrněná a další vozidla a jejich speciálně konstruované součásti

D: letecká technika a její speciálně konstruované součásti

E: elektronika, měřicí technika a její speciálně konstruované součásti

F: sběratelské předměty mající charakter vojenského materiálu

G: technická pomoc, výcvik a další služby

H: ostatní (ochranné prostředky, filtrační zařízení ap.), včetně programového vybavení

Tabulka 1:
Základní přehled vývozu podle jednotlivých zemí a osmi skupin vojenského materiálu

<i>Země / Region</i>		<i>Skupina vojenského materiálu</i>								<i>Celkem podle zemí / regionů</i>
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	
Severní Afrika	a	2		1	1	1		1		6
	b	208		355	289	1 258		821		2 930
	c	170	43	349	17 525	1 242		329		19 659
Alžírsko	a			1		1				2
	b			355		1 258				1 612
	c			349	15 608	1 242		292		17 491
Tunisko	a	2			1			1		4
	b	208			289			821		1 318
	c	170	43		1 917			37		2 168
Subsaharská Afrika	a	1	2		2	1		1		7
	b	813	13		504	1 126		72		2 528
	c	725	9		462	992				2 188
	d	1	2	2						5
	e	KR 3, 4, 7	KR 3, 4	KR 3, 4						KR 3, 4, 7
Etiopie	a				2			1		3
	b				504			72		576
	c				307					307
Keňa	a	1	1							2
	b	813	8							821
	c	725	8							733
Konžská demokratická republika	a					1				1
	b					1 126				1 126
	c					992				992

Malawi	a		1						1
	b		4						4
	c								
Namibie	a								
	b								
	c								
	d		2	2					4
	e		KR 3, 4	KR 3, 4					KR 3, 4
Nigérie	a								
	b								
	c		1		155				156
Uganda	a								
	b								
	c								
	d	1							1
	e	KR 3, 4, 7							KR 3, 4, 7
Severní Amerika	a	7	12	4	12	2	2	5	44
	b	440	1 164	1 004	2 851	49	450	450	6 407
	c	513	1 051	786	2 111	47	876	46	5 429
Kanada	a	1	6					1	8
	b	4	509						513
	c	4	463						467
USA	a	6	6	4	12	2	2	4	36
	b	436	655	1 004	2 851	49	450	450	5 894
	c	509	588	786	2 111	47	876	46	4 962
Střední Amerika / Karibik	a	5	1	1	1				8
	b	285	3		24				312
	c	256	3		22				281
Mexiko	a	5	1		1				7
	b	285	3		24				312
	c	256	3		22				281

<i>Země / Region</i>		<i>Skupina vojenského materiálu</i>								<i>Celkem podle zemí / regionů</i>
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	
Trinidad a Tobago	a		1							1
	b									
	c									
Jižní Amerika	a	10	4							14
	b	456	257							714
	c	372	243							615
Brazílie	a	2								2
	b									
	c									
Chile	a	1	2							3
	b		257							258
	c		243							243
Ekvádor	a	1								1
	b									
	c									
Kolumbie	a	5	2							7
	b	455								455
	c	372								372
Venezuela	a	1								1
	b									
	c									
Střední Asie	a	3	2					3		8
	b	104	20					417		541
	c	107	15							122
Kazachstán	a	3	2					3		8
	b	104	20					417		541
	c	107	15							122

Severovýchodní Asie	a	1	1		5			2	1	10
	b	35			1 942				1 688	3 646
	c	32			100					132
Čína	a		1		5			2	1	9
	b				1 942				1 668	3 611
	c				100					100
Korejská republika	a	1								1
	b	35								35
	c	32								32
Jihovýchodní Asie	a	19	12		7	1		9	1	49
	b	1 347	2 008		1 386	46		10 063	1	14 852
	c	894	1 712		1 015	45		1 595	1	5 262
Filipíny	a	3	1							4
	b	175	11							186
	c	83								83
Indonésie	a	11	5					2		18
	b	516	1 823							2 339
	c	229	1 549							1 778
Kambodža	a		1							1
	b		3							3
	c									
Malajsie	a		2			1		1		4
	b					46				46
	c					45				45
Singapur	a		1							1
	b									
	c									
Thajsko	a	4	1		6			5	1	17
	b	268			1 061			10 054	1	11 384
	c	237			693			1 588	1	2 519

<i>Země / Region</i>		<i>Skupina vojenského materiálu</i>								<i>Celkem podle zemí / regionů</i>
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	
Vietnam	a	1	1		1			1		4
	b	388	172		325			9		894
	c	345	162		322			8		837
Jižní Asie	a	3	10	72	7	1		8	4	105
	b	15	148	17 199	146			276	87	17 872
	c	14	146	14 520	362	2 500		172	21	17 736
Bangladéš	a		3		2			2	1	8
	b		99		102			241	49	491
	c		86		326			153		565
Indie	a		2	69	4	1		1	2	79
	b			17 050	40			13	23	17 126
	c			14 157	37	2 500		10	21	17 025
Pákistán	a								1	1
	b								15	15
	c		12							12
Srí Lanka	a	3	5	3	1			5		17
	b	15	49	149	5			21		239
	c	14	48	63				9		134
Evropská unie	a	6	14	8	8	20		8	6	70
	b	26	891	188	32	2 232		443	404	4 214
	c	23	785	146	44	1 092		401	260	2 751
Belgie	a		3	1						4
	b		210	3						213
	c		174	5						179
Finsko	a			2						2
	b			39						39
	c			85						85

Francie	a	1	2		6			1		10
	b		305							305
	c		248							248
Německo	a	2	2		1	20		5	4	34
	b	1			2	2 232		165	381	2 781
	c	1			13	1 092		124	237	1 466
Nizozemsko	a				1				2	3
	b				30				23	53
	c				31				23	54
Portugalsko	a		2							2
	b		1							1
	c									
Rakousko	a	1								1
	b	5								5
	c	4								4
Řecko	a		1							1
	b		24							24
	c		21							21
Španělsko	a		2							2
	b		327							327
	c		325							325
Švédsko	a				3			2		5
	b				60			278		338
	c				56			278		334
Velká Británie	a	2	2	2						6
	b	20	23	86						129
	c	18	17							35
Další evropské země	a	17	39	55	76	23		40	20	270
	b	996	3 638	6 329	9 050	10 204		5 619	247	36 082
	c	313	2 357	2 407	6 446	5 763		4 671	247	22 253
	d			1						1
	e			KR 1						KR 1

Norsko	a							1	1	2
	b								1	2
	c								1	1
Polsko	a		4	14	5	3		6		32
	b		65	737	135	3 250		800		4 986
	c		60	509	132	191		747		1 639
Rumunsko	a		2		2					4
	b		82		34					116
	c		85		178					263
Rusko	a	1			3					4
	b				1 810					1 810
	c				1 705					1 705
Slovensko	a	3	22	38	41	19		24	13	160
	b	8	2 409	5 389	4 404	6 753		1 846	206	21 016
	c	9	1 388	1 786	2 309	5 411		1 769	196	12 866
Slovinsko	a									
	b									
	c					70				70
Švýcarsko	a	3						1		4
	b							22		22
	c							82		82
Turecko	a	2							3	5
	b	2							2	5
	c								2	2
Ukrajina	a			1	2					3
	b			81	64					146
	c									
Blízký východ	a	17	10	20	13	1		5	5	71
	b	8 019	860	3 574	251	79		1 284	2 263	16 330
	c	1 660	794	1 118	255	57		258	2 318	6 640

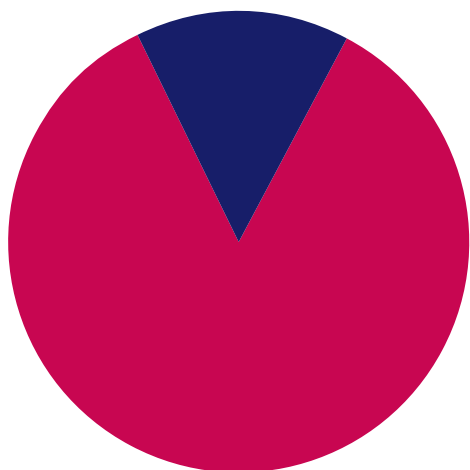
Nový Zéland	a	1								1
	b	4								4
	c									
<i>Celkem podle skupin zbraní</i>	a	92	107	161	132	50	0	79	42	663
	b	12 747	9 003	28 648	16 475	14 994	0	19 446	5 120	106 433
	c	5 080	7 187	19 327	28 343	11 758	0	8 304	2 890	82 888
	d	1	2	3						6
	e	KR 3, 4, 7	KR 3, 4	KR 3, 4	KR 1					

Poznámka: Celkové součty hodnot jednotlivých kategorií jsou zaokrouhlovány na tisíce EUR, proto se některé z nich mohou lišit v řádu jednotek.

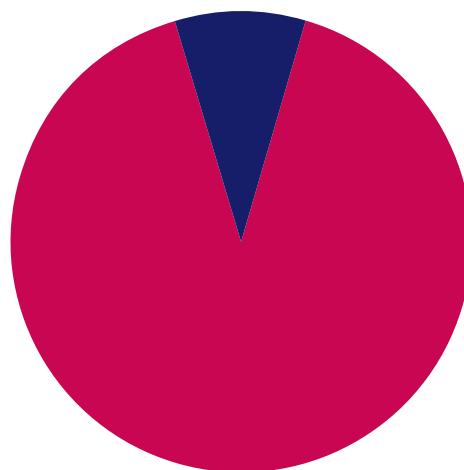

POČET A HODNOTA LICENCÍ A SKUTEČNÝ VÝVOZ DO ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE/NATO

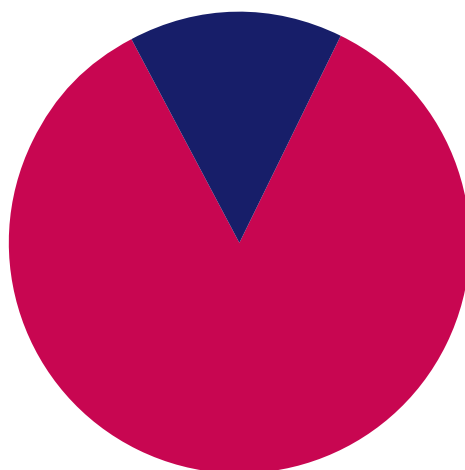
Graf 1: Podíl počtu licencí udělených pro země Evropské unie a NATO v roce 2003

Graf 2: Podíl hodnoty licencí udělených pro země Evropské unie a NATO v roce 2003

Graf 3: Podíl skutečného vývozu do zemí Evropské unie a NATO v roce 2003

Tabulka 2:
Přehledy vývozu v některých vybraných kategoriích

<i>Kategorie Popis</i>	<i>Země konečného užití</i>	<i>Počet</i>	<i>Země výrobce</i>
Tanky	Maďarsko	1	Česká republika
Obrněná bojová vozidla	USA	1	Česká republika
Velkorážové dělostřelecké systémy	Gruzie, Indonésie	10	Česká republika, Rusko
Bojová letadla	Alžírsko, Gruzie, Slovensko, USA	30	Česká republika, Rusko
Útočné vrtulníky	nic		
Válečné lodě	nic		
Rakety a raketové systémy	nic		
Revolvery a samonabíjecí pistole	Bulharsko, Egypt, Ekvádor, Indonésie, Jordánsko, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Jižní Korea, Libanon, Litva, Mexiko, Spojené arabské emiráty, Srí Lanka, Sýrie, Thajsko, Tunisko, USA, Vietnam	18 177	Česká republika, Bulharsko, Německo
Opakovací pušky	Indonésie, Kazachstán, Maďarsko	32	Česká republika, Rakousko
Samonabíjecí pušky	Švýcarsko	1	Česká republika
Samopaly	Egypt, Filipíny, Indonésie, Jordánsko, Kanada, Kolumbie, Maďarsko, Rakousko, Velká Británie	488	Česká republika
Útočné pušky	Indonésie	16	Česká republika
Lehké kulometry	USA	20	Česká republika
Tlumiče zvuku	nic		
Těžké kulometry	Německo	1	Rusko
Granátometry	nic		
Přenosné protiletadlové kanóny	nic		
Přenosné protitankové kanóny	nic		
Bezzákluzové kanóny	nic		
Přenosná odpalovací zařízení protitankových raket	nic		
Přenosná odpalovací zařízení protiletadlových raket (MANPADS)	nic		
Minometry ráže menší než 75 mm	nic		

Tabulka 3:
Přehledy dovozů v některých vybraných kategoriích

<i>Kategorie Popis</i>	<i>Vyvázející země</i>	<i>Počet</i>	<i>Poznámka</i>
Tanky	Švýcarsko	1	
Obrněná bojová vozidla	Švýcarsko	1	
Velkorážové dělostřelecké systémy	nic		
Bojová letadla	Ukrajina	1	
Útočné vrtulníky	Německo, Rusko	8	1 vrtulník nebojový
Válečné lodě	nic		
Rakety a raketové systémy	nic		
Revolvery a samonabíjecí pistole	Bulharsko, Rakousko, Ukrajina	2706	
Opakovací pušky	Německo, Rakousko, Ukrajina	2398	
Samonabíjecí pušky	Německo, Nizozemsko, Rusko, Švýcarsko, Ukrajina	555	
Samopaly	Belgie, Německo, Švýcarsko, Ukrajina	891	
Útočné pušky	Bulharsko, Švýcarsko, USA	35	
Lehké kulomety	Bulharsko, Ukrajina	25	
Tlumiče zvuku	Finsko, Švýcarsko, Velká Británie	60	
Těžké kulomety	nic		
Granátomety	USA	6	
Přenosné protiletadlové kanóny	nic		
Přenosné protitankové kanóny	nic		
Bezzákluzové kanóny	nic		
Přenosná odpalovací zařízení pro- titankových raket	nic		
Přenosná odpalovací zařízení pro- tiletadlových raket (MANPADS)	nic		
Minomety ráže menší než 75 mm	nic		

**OBJEM VÝROBY, VÝVOZU A DOVOZU
RUČNÍCH A LEHKÝCH ZBRANÍ
V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2003**

---

4. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

4.1 Základní informace

Na obchod s ručními a lehkými zbraněmi se vztahují relevantní ustanovení národní legislativy uvedené v části I (kapitola 1.2). Obchodování se zbraněmi a střelivem je dále upraveno následujícími zákony a vyhláškami:

- zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů;
- zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.

Obchodovat se zbraněmi může držitel odpovídajícího živnostenského oprávnění, vydaného živnostenským úřadem podle zákona o živnostenském podnikání, pokud je držitelem zbrojní licence příslušné skupiny, vydané Policií ČR v souladu se zákonem č. 119/2002 Sb.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zbraních) nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2003. Základním důvodem jeho přijetí byla harmonizace s právem Evropského společenství (ES). Při přípravě zákona byly využity základní normy ES upravující oblast zbraní a střeliva, a to Směrnice ES č. 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní a č. 93/15/EHS, o harmonizaci předpisů o uvádění výbušnin do oběhu a dozoru nad nimi. Dále byla respektována Doporučení Evropské komise č. 93/216/EHS o evropském zbrojním pasu (ve znění Doporučení Evropské komise č. 96/126/ES) a Evropská úmluva o kontrole a držení střelných zbraní jednotlivci.

V souladu s uvedenými právními předpisy zákon nově dělí zbraně do čtyř kategorií podle stupně jejich nebezpečnosti a možnosti zneužití:

- kategorie A – zakázané (do této kategorie spadají i vojenské zbraně, resp. RLZ),
- kategorie B – podléhající povolení,
- kategorie C – podléhající ohlášení,
- kategorie D – ostatní zbraně.

Zákon rovněž upravil postup při předávání informací mezi státy EU a evropský zbrojní pas. Některá ustanovení zákona proto nabyla účinnosti až dnem vstupu České republiky v květnu 2004.

Při přípravě zákona o zbraních byly také zachovány některé instituty z dříve platného zákona č. 288/1995 Sb., jako např. zbrojní průkazy, registrace zbraní, zbrojní průvodní listy, průkazy zbraně a podobně. Zbrojní oprávnění bylo nahrazeno zbrojními licencemi.

Zákon o zbraních nově stanoví působnost Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva, který rozhoduje v případě pochybnosti o zařazení zbraně nebo střeliva do příslušné kategorie. Zákon o zbraních rovněž nově upravuje vedení informačních systémů o zbraních, střelivu a provozovaných střelnicích, včetně poskytování informací z těchto systémů.

Zákon o zbraních nově zavedl povolení přepravy zbraní nebo střeliva určených k dovozu, vývozu nebo tranzitu podnikatelem. Povolení (nebo jeho ověřená kopie) musí doprovázet zbraně nebo střelivo až do místa určení. K neobchodním vývozům, dovozům nebo tranzitům zbraní nebo střeliva slouží zbrojní průvodní listy, které byly převzaty z předchozí právní úpravy.

Vydávání povolení k přepravě zbraní nebo střeliva podnikatelem a zbrojních průvodních listů a z toho vyplývající shromažďování informací o pohybu zbraní slouží správním orgánům Policie ČR k plnění mezinárodních závazků, vyplývajících z Evropské úmluvy o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami, a umožňuje poskytování relevantních informací o pohybu zbraní nebo střeliva ostatním smluvním státům.

Po více než ročním uplatňování zákona o zbraních lze konstatovat, že Česká republika právní předpisy upravující problematiku zbraní a střeliva sladila s právními předpisy Evropské unie.

Podle požadavku Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) je nutné *RLZ označovat* ve fázi výroby tak, aby bylo možné identifikovat rok výroby, výrobce nebo zemi původu. Zbraň by rovněž měla být opatřena evidenčním číslem. Takovéto povinnosti výrobců česká legislativa dosud dostatečně nespécifikovala. Proto byla v roce 2003 věnována zvýšená pozornost problému označování (a ověřování) vojenských (zakázaných) ručních zbraní, které nejsou určeny do výzbroje ozbrojených sil České republiky, ostatních bezpečnostních složek, ozbrojené složky celní správy a zpravodajských služeb České republiky.

V hodnoceném období byly provedeny významné legislativní změny v oblasti kontroly výroby a vývozu vojenského materiálu a držení střelných zbraní tím, že byly přijaty:

- zákon č. 227/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů (nabyl účinnosti 1. října 2003);
- zákon č. 228/2003 Sb., kterým se mění zákon o zbraních (nabyl účinnosti 1. ledna 2004).

Výše uvedené právní úpravy představují konkrétní reakci České republiky na požadavky OBSE. Znamenají však též konkrétní plnění *Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s RLZ ve všech jeho aspektech.*

4.2 Ověřování zbraní a zařazování zbraní do kategorií

Ověřování stanovených střelných zbraní, vydávání rozhodnutí o zařazení zbraní nebo střeliva do kategorií A až D, přidělování registračních čísel a kontrolní znehodnocovací značky a rozhodování o dovoleném výrobním provedení zbraní a střeliva podle zákona o zbraních, prováděl v roce 2003 Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva.

Počty střelných zbraní ověřených Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva

STANOVENÉ STŘELNÉ ZBRANĚ					
<i>Typ ověřování / Rok</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
Kusové ověřování zbraní a označení civilních zbraní zkušební značkou	155 348	115 799	111 533	125 623	167 190

Úřad vydal v roce 2003 dvacet rozhodnutí o zařazení zbraně do kategorií A až D ve smyslu zákona o zbraních:

- 1x rozhodnutí o zařazení zbraně kategorie A,
- 11x rozhodnutí o zařazení zbraně kategorie B,
- 7x rozhodnutí o zařazení zbraně kategorie C,
- 1x rozhodnutí o zařazení zbraně kategorie D.

Úřad vydal v roce 2003 tři rozhodnutí o zařazení střeliva do kategorií A až D ve smyslu zákona o zbraních:

- 1x rozhodnutí o zařazení střeliva pro zbraně kategorie A,
- 2x rozhodnutí o zařazení střeliva pro zbraně kategorie B a C.

Úřad přidělil v roce 2003 dvacet čtyři registračních čísel a kontrolních znehodnocovacích značek:

- 5x právníkům osobám,
- 19x fyzickým osobám.

Úřad vydal v roce 2003 jedenáct rozhodnutí (odborných stanovisek) o dovoleném výrobním provedení zbraní a střeliva:

- 7x na zbraň,
- 4x na střelivo.

---

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 Organizace spojených národů

Hlavními aktivitami OSN v oblasti ručních a lehkých zbraní jsou naplňování *Akčního programu k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s RLZ ve všech jeho aspektech a Protokolu proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi*. V roce 2004 byla v OSN zahájena jednání k vypracování mechanismu, který by umožnil sledování pohybu RLZ. Součástí tohoto snažení by měla být i standardizace označování zbraní, uchovávání záznamů a výměna informací.

OSN přispívá ke zvýšení transparentnosti v obchodu se zbraněmi každoročním publikováním *Registru konvenčních zbraní*, souhrnného přehledu o dovozech a vývozech konvenčních zbraní v sedmi kategoriích na základě dobrovolně poskytnutých údajů.

5.1.1 Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech

V červenci 2001 byl na Konferenci OSN k nezákonnému obchodování s RLZ ve všech jeho aspektech (dále jen Konference OSN) schválen výše uvedený Akční program OSN,¹⁰⁾ jenž vymezuje cíle mezinárodního společenství v návazném procesu na národní, regionální a globální úrovni.¹¹⁾

Každé dva roky se uskuteční mezinárodní jednání k hodnocení situace v oblasti RLZ s tím, že v roce 2006 se bude konat následná konference ke zhodnocení vývoje a účinnosti opatření vyplývajících z Akčního programu OSN.

---

¹⁰⁾ *Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects.*

¹¹⁾ Na *národní* úrovni se jedná mj. o přijetí a aplikaci legislativních norem týkajících se následujících oblastí: kontrola výroby, vývozu a dovozu k prevenci ilegální činnosti, a to včetně právních postihů; značení zbraní při výrobě a dovozu; uchovávání záznamů kvůli možnosti sledování pohybu RLZ; vyhodnocování národních potřeb pro obranu a v případě zjištění nadpočetných RLZ přednostně jejich zničení.

Na *regionální* úrovni jde o opatření ke zvyšování úrovně transparentnosti (prozatím na dobrovolné bázi). Regionální opatření v nejvíce postižených oblastech by mohla zahrnovat i moratoria na výrobu, dovoz a vývoz RLZ.

Na *globální* úrovni mají být vytvářeny předpoklady pro harmonizaci spolupráce v boji proti nezákonnému obchodování, při předcházení konfliktům a při jejich řešení, zejména v rámci demobilizačních, demilitarizačních, odzbrojovacích a rekonstrukčních projektů pro bývalé příslušníky válečných stran. Velká pozornost je věnována likvidaci RLZ v postkonfliktních oblastech, a to zejména v případě konfliktů vnitrostátního charakteru.

První konference, která se zabývala hodnocením výsledků dosažených při plnění Akčního programu OSN, proběhla v New Yorku ve dnech 7.–11. července 2003. Česká republika na ní prezentovala národní zprávu a informovala o národních legislativních opatřeních a podílu na regionální a globální spolupráci. Hodnotící konference se budou konat pravidelně každé dva roky, další proběhne v roce 2005.

Aktuální vyhodnocení implementace Akčního programu OSN je uvedeno na webových stránkách www.mzv.cz/kontrolaexportu. Zpráva o plnění Akčního programu OSN v České republice v angličtině je k dispozici na webových stránkách disarmament.un.org.

Přístup České republiky vychází ze snahy najít rovnováhu mezi zodpovědným plněním zahraničněpolitických závazků v oblasti kontroly obchodu s RLZ a ochranou vlastních bezpečnostních a obchodních zájmů. Česká republika trvale podporuje úsilí OSN o zvýšení transparentnosti, včetně přijetí globálních standardů sledování pohybu a převodů RLZ.

5.1.2 Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi

Boj proti nelegálnímu šíření RLZ se v OSN prolíná s projednáváním problematiky boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. V prosinci roku 2000 Česká republika podepsala v Palermu *Úmluvu proti nadnárodnímu organizovanému zločinu* (dále jen *Úmluva*). Usnesením vlády č. 1227 ze dne 4. prosince 2000 bylo ministru vnitra, ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády uloženo předložit *Úmluvu* vládě s návrhem na její ratifikaci.

Jako součást této *Úmluvy* byl sjednán také *Protokol proti nezákonné výrobě palných zbraní, jejich částí, dílů a munice a proti nezákonnému obchodování s nimi* (dále jen *Protokol*). Cílem *Protokolu* je zejména zajistit účinnou spolupráci mezi smluvními státy v boji proti nezákonné výrobě a obchodování s palnými zbraněmi, včetně řešení otázek sledování pohybu palných zbraní, jejich označování, překupnictví a uchovávání záznamů. Z hlediska vymezení některých pojmů a specifikace opatření vyplývajících z *Protokolu* dochází k určitému překrývání s Akčním programem OSN. *Protokol* však má charakter právně závazné mezinárodní dohody. Obsahuje řadu praktických opatření, jejichž naplňování zapadá do celkového úsilí mezinárodního společenství v boji proti nezákonnému obchodování s RLZ a k omezení jeho negativních důsledků.

Přistoupení České republiky k *Protokolu* byla v uplynulém období věnována značná pozornost. Vzhledem k tomu, že spolupráce při zamezování ilegálních toků zbraní je důležitým aspektem boje proti terorismu, je tento úkol součástí Národního akčního plánu boje proti terorismu (usnesení vlády č. 385 ze dne 10. dubna 2002). Dne 16. prosince 2002 uložila vláda prvnímú místopředsedovi vlády a ministru vnitra připravit ve spolupráci s ministrem průmyslu a obchodu návrh na ratifikaci *Protokolu* (usnesení č. 1282).

Ratifikaci uvedeného *Protokolu* připravuje Ministerstvo vnitra ČR spolu s ostatními zainteresovanými resorty. V současné době probíhá meziresortní připomínkové řízení

---

ke všem materiálům připojeným k Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, tedy i uvedenému Protokolu. Po schválení tohoto materiálu vládou a parlamentem se bude připravovat uložení ratifikačních listin, které bude podmíněno nabytím účinnosti nového trestního zákona, podle kterého bude trestným činem i padělání nebo nedovolené zahlazování, odstraňování či pozměňování značek na střelných zbraních, které jsou podle čl. 5 Protokolu povinné. Původně se předpokládalo, že nový trestní zákon nabude účinnosti dnem 1. ledna 2005, lze však očekávat odsunutí tohoto termínu na pozdější dobu.

5.2 Evropská unie

V roce 2003 se Česká republika soustředila na plnění *Společné akce Evropské unie 2002/589/CFSP v boji proti destabilizujícímu hromadění a šíření RLZ*.¹²⁾ Lze konstatovat, že aplikací zákona č. 119/2002, o zbraních, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. ledna 2003, Česká republika sladila právní předpisy upravující problematiku zbraní a střeliva s právními předpisy Evropské unie.

5.3 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

V Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě jsou projednávána a přijímána regionální opatření k problematice RLZ. Česká republika plní opatření vyplývající z plnění *Dokumentu OBSE k ručním a lehkým zbraním* (dále jen Dokument OBSE), který byl přijat na Ministerské radě OBSE v listopadu 2000. V roce 2002 předala Česká republika všechny požadované informace týkající se národní legislativy, opatření ke kontrole vývozu RLZ, systému značení RLZ, technologií na likvidaci zejména nadpočetných RLZ, vývozu a dovozu RLZ. Doplněná výměnná informace, obsahující údaje o importu a exportu RLZ a o počtech nadbytečných RLZ, byla OBSE předána i v roce 2003. Příprava požadovaných informací je realizována ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Z Dokumentu OBSE mimo jiné vyplývá, že účastnické státy souhlasí s tím, aby všechny střelné zbraně vyrobené na jejich území byly označeny takovým způsobem, který umožní jejich sledovatelnost. Značení by mělo být stálé a mělo by poskytnout informaci umožňující identifikovat zemi původu a sériové číslo. Obdobný závazek se vztahuje na neoznačené dovezené RLZ. V České republice nebyla tato otázka dořešena v případě označování nově vyrobených vojenských (zakázaných) ručních zbraní, které nejsou určeny do výzbroje Armády ČR.

---

¹²⁾ *EU Joint Action 2002/589/CFSP on Combating the Destabilising Accumulation and Spread of Small Arms and Light Weapons.*

Na základě usnesení vlády č. 1282 ze dne 16. prosince 2002 proto zapracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR do zákona č. 227/2003 Sb.¹³⁾ povinnost těm, kteří vyrábějí vojenské zbraně, jež nejsou určeny do výzbroje Armády ČR, nebo je vyvážejí z České republiky, předkládat je Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva (ČÚZZS) k ověření, zda jsou adekvátně označeny. Pro ČÚZZS vyplývá ze zákona č. 227/2003 Sb., který nabyl účinnosti 1. října 2003, povinnost označit takovéto zbraně příslušnou značkou.

---

¹³⁾ Jedná se o zákon č. 227/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 119/2002 Sb. a zákona č. 309/2002 Sb., a některé další zákony.

---

6. PŘEHLED O OBJEMU VÝROBY, VÝVOZU A DOVOZU RUČNÍCH A LEHKÝCH ZBRANÍ V ROCE 2003

6.1 Přehled o objemu výroby ručních a lehkých zbraní

V roce 2003 byly v České republice podle údajů dodaných Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (v rámci statistického zjišťování podle zákona č. 89/1995 Sb.) vyrobeny následující počty ručních a lehkých zbraní:

Přehled výroby ručních a lehkých zbraní v roce 2003

Pistole (CZ 75, 85, ...; Kevin)	48 956
Opakovací pušky (CZ 550, 700; Falcon)	1 272
Ostatní	0

Individuální údaje o produkci jednotlivých výrobních subjektů nemohou být v souladu s výše uvedeným zákonem zveřejňovány.

6.2 Přehled o vývozu a dovozu ručních a lehkých zbraní

Vývoz zbraní pro lov a sebeobranu z České republiky v roce 2003

Pistole a revolvery

Množství zbraní: 58 032

Orientační hodnota: 10,1 mil. EUR

Využité licence: 203

Země vývozu: Argentina, Belgie, Bolívie, Brazílie, Bulharsko, Dánsko, Dominikánská republika, Egypt, Ekvádor, Estonsko, Filipíny, Finsko, Francie, Gruzie, Guatemala, Guayana, Honduras, Chile, Irsko, Itálie, Izrael, Jihoafrická republika, Kanada, Kolumbie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Makedonie, Malajsie, Mexiko, Moldávie, Německo, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Peru, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Salvador, Singapur, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Černá Hora, Švédsko, Thajsko, Uganda, Ukrajina, Uruguay, USA, Velká Británie, Venezuela, Zambie.

Kulovnice, brokovnice, malorážky

<i>Množství zbraní:</i>	61 541
<i>Orientační hodnota:</i>	10,3 mil. EUR
<i>Využité licence:</i>	75
<i>Země vývozu:</i>	Argentina, Arménie, Austrálie, Belgie, Bělorusko, Brazílie, Bulharsko, Dánsko, Dominikánská republika, Egypt, Ekvádor, Estonsko, Filipíny, Finsko, Francie, Guatemala, Guayana, Honduras, Chile, Chorvatsko, Indonésie, Irsko, Island, Itálie, Jihoafrická republika, Jordánsko, Kanada, Kazachstán, Keňa, Kostarika, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Makedonie, Malajsie, Mexiko, Moldávie, Namibie, Německo, Nikaragua, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Omán, Panama, Peru, Polsko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Singapur, Salvador, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Srbsko a Černá Hora, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Thajsko, Ukrajina, Uruguay, Venezuela, Vietnam, USA, Velká Británie, Zambie.

Dovoz zbraní pro lov, hobby a sebeobranu do České republiky v roce 2003

Pistole a revolvery

<i>Množství zbraní:</i>	7 590
<i>Orientační hodnota:</i>	2,2 mil. EUR
<i>Využité licence:</i>	100
<i>Země dovozu:</i>	Argentina, Belgie, Filipíny, Finsko, Chorvatsko, Izrael, Itálie, Maďarsko, Německo, Rakousko, Slovensko, Švýcarsko, USA.

Kulovnice, brokovnice, malorážky

<i>Množství zbraní:</i>	12 682
<i>Orientační hodnota:</i>	2 mil. EUR
<i>Využité licence:</i>	104
<i>Země dovozu:</i>	Belgie, Filipíny, Finsko, Itálie, Japonsko, Kanada, Kypr, Německo, Pákistán, Rakousko, Rumunsko, Srbsko a Černá Hora, Španělsko, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina, USA, Velká Británie.

Kromě obchodních vývozu vojenských RLZ (podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem) a vývozu civilních zbraní pro lovecké, sportovní, sebeobrané účely apod. (podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů) byly v roce 2003 realizovány i trvalé vývozy zbraní v rámci tzv. *neobchodních vývozu*. Neobchodní vývozy upravoval zákon o zbraních. Povolení vydávala Policie ČR formou tzv. zbrojních průvodních listů pro trvalý vývoz.

Na základě zákona o zbraních bylo v roce 2003 vydáno 230 kusů zbrojních průvodních listů pro trvalý vývoz, na něž bylo vyvezeno 304 kusů zbraní a 35 857 kusů střeliva. Ze zbraní bylo nejvíce vyvezeno pistolí (109 kusů) a dlouhých loveckých zbraní (112 kusů), vedle toho také 8 samopalů.

Ve stejném období bylo vydáno 317 zbrojních průvodních listů pro trvalý dovoz, na jejichž základě bylo dovezeno 399 kusů zbraní a 43 684 kusů střeliva.

Údaje o cenách dovezených nebo vyvezených zbraní nejsou Policií ČR sledovány.

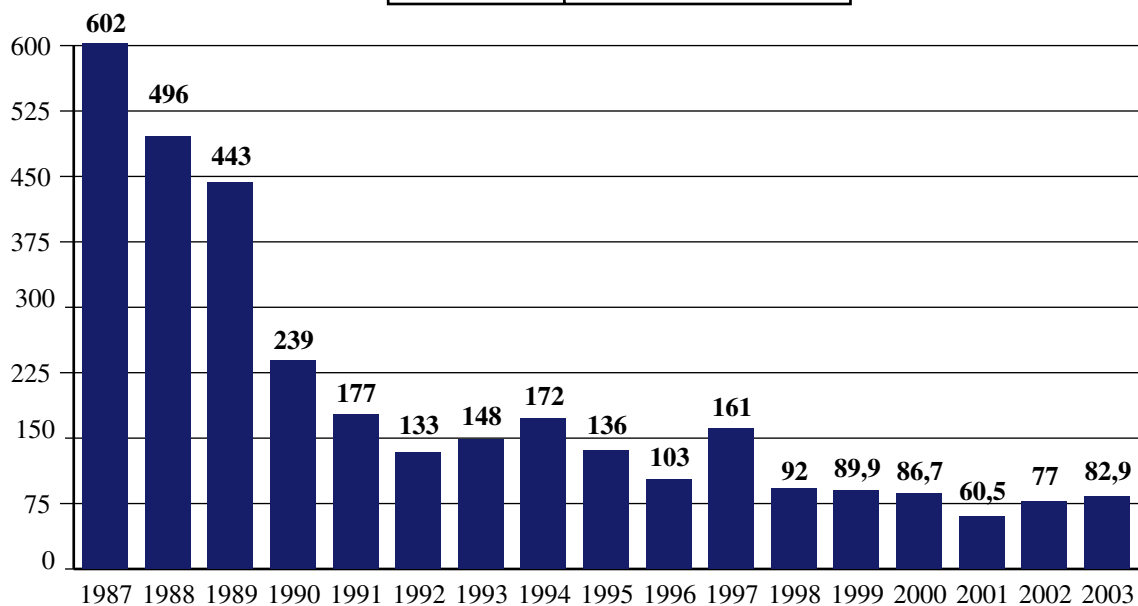
Pro neobchodní dovozy nebo vývozy zbraní byly vydávány zbrojní průvodní listy pro trvalý dovoz nebo pro trvalý vývoz. Obchodní dovozy nebo vývozy zbraní a střeliva nebyly upraveny zákonem o zbraních.

PŘÍLOHY

Tabulka 4 a graf 4: Trend vývozu vojenského materiálu v posledních letech

Rok	Orientační hodnota prodeje vojenského materiálu do zahraničí (mil. EUR)
1987	602
1988	496
1989	443
1990	239
1991	177
1992	133
1993	148
1994	172
1995	136
1996	103
1997	161
1998	92
1999	89,9
2000	86,7
2001	60,5
2002	77
2003	82,9

Tabulka 5 a graf 5: Trend dovozu vojenského materiálu v posledních letech

Rok	Orientační hodnota dovozu vojenského materiálu ze zahraničí (mil. EUR)
1989	356
1990	208
1991	111
1992	44
1993	37
1994	39
1995	44
1996	30,5
1997	29,3
1998	38,8
1999	102,3
2000	150,5
2001	113,3
2002	92
2003	120,4

